

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/73/73/97

O KONSTYTUCJI TYDZIEŃ PRZED REFERENDUM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Na tydzień przed terminem referendum¹ dwie piąte Polaków deklarowało zapoznanie się z tekstem konstytucji, o której losach będą rozstrzygać, przy czym tylko co dziesiąty przeczytał ją dokładnie. Blisko co piąty ankietowany raczej nie zamierza zajmować się lekturą ustawy zasadniczej.

		CBOS
Czy czytał(a) Pan(i) już tekst nowej konstytucji?		
Tak, przeczytałem(a) dokładnie		10%
Tak przeczytałem(a), ale niezbyt dokładnie		30%
Nie, nie przeczytałem(a), ale mam zamiar przeczytać		40%
Nie, nie przeczytałem(a) i nie wiem, czy przeczytam		19%

Wśród elektoratów partyjnych nie ma pod tym względem dużych różnicowań. Według swoich deklaracji, najlepiej znają jej treść potencjalni wyborcy ROP i SLD, najgorzej zaś - sympatycy PSL i KPEiR. Brak zainteresowania tekstem konstytucji zgłasza co piąty zwolennik KPEiR, AWS i UP.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (84) zrealizowano w dniach 15-19 maja '97 na 1142-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

w procentach

Elektoraty	Czy czytał(a) Pan(i) już tekst nowej konstytucji?			
	Tak, przeczytałem(a) dokładnie	Tak przeczytałem(a), ale niezbyt dokładnie	Nie, nie przeczytałem(a), ale mam zamiar przeczytać	Nie, nie przeczytałem(a) i nie wiem, czy przeczytam
ROP	20	39	41	0
SLD	20	35	37	8
UP	9	41	32	19
UW	12	37	39	13
AWS	14	33	33	20
KPEiR	11	25	42	22
PSL	6	27	62	6
Niezdecydowani	6	32	46	16

Akcja informacyjna wyraźnie wpłynęła na poczucie poinformowania społeczeństwa o konstytucji. Na tydzień przed referendum 17% ankietowanych (o 10 punktów mniej niż przed miesiącem) deklaroowało całkowitą nieznaną tej tematyki. Nieco mniej osób zalicza się również do słabo poinformowanych (spadek o 8 punktów). Co piąty respondent ocenia, że jego wiedza o konstytucji jest dobra.

Tabela 2

w procentach

W jakim stopniu czuje się Pan(i) poinformowany(a) na temat nowej konstytucji uchwalonej przez parlament?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	II'97	IV'97	V'97
Jestem dobrze poinformowany(a)	7	9	21
Jestem średnio poinformowany (a)	11	19	24
Jestem słabo poinformowany(a)	33	43	35
Nic nie wiem na ten temat	48	27	17
Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”.			

Wydaje się, że najistotniejszym wyznacznikiem wpływającym na decyzje Polaków w referendum są ich poglądy polityczne i preferencje partyjne. Jednak wśród osób deklaruujących udział w wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne więcej niż jedna czwarta nie zna stanowiska popieranej przez siebie partii w sprawie konstytucji.

		CBOS
Czy wie Pan(i), jakie stanowisko w sprawie głosowania w referendum konstytucyjnym zajmuje partia polityczna, na którą zamierza Pan(i) głosować w tegorocznych wyborach do Sejmu?		N=671
Zachęca do udziału w referendum i głosowania za przyjęciem konstytucji uchwalonej przez Zgromadzenie Narodowe		39%
Zachęca do udziału w referendum i głosowania za odrzuceniem konstytucji uchwalonej przez Zgromadzenie Narodowe		20%
Zachęca do udziału w referendum i głosowania według własnego sumienia		10%
Zachęca do niebrania udziału w referendum		1%
Nie zajmuje żadnego stanowiska w tej sprawie		2%
Nie wiem, jakie zajmuje stanowisko		27%

O pozytywnym stanowisku popieranego przez siebie ugrupowania w sprawie konstytucji w największym stopniu przekonani są wyborcy UW i SLD. Blisko dwie trzecie zwolenników AWS i połowa sympatyków ROP wie, że popierane przez nich partie wzywają do odrzucenia konstytucji w referendum.

Tabela 3

w procentach

Elektoraty	Czy wie Pan(i), jakie stanowisko w sprawie głosowania w referendum konstytucyjnym zajmuje partia polityczna, na którą zamierza Pan(i) głosować w tegorocznych wyborach do Sejmu?					
	Zachęca do udziału w referendum i głosowania za przyjęciem konstytucji uchwalonej przez Zgromadzenie Narodowe	Zachęca do udziału w referendum i głosowania za odrzuceniem konstytucji uchwalonej przez Zgromadzenie Narodowe	Zachęca do udziału w referendum i głosowania według własnego sumienia	Zachęca do niebrania udziału w referendum	Nie zajmuje żadnego stanowiska w tej sprawie	Nie wiem
UW	75	0	9	0	0	16
SLD	74	1	12	1	3	9
PSL	55	0	10	0	1	34
UP	47	5	11	0	3	35
KPEiR	16	6	9	0	1	68
ROP	5	51	0	8	0	36
AWS	2	63	11	2	3	20

Jednak większość osób o sprecyzowanych poglądach politycznych dość wyraźnie dystansuje się wobec stanowiska w tej sprawie zajmowanego przez polityków popieranych przez siebie ugrupowań. Ponad połowa potencjalnych wyborców stwierdziła, że ich decyzja w referendum nie będzie zależeć od stanowiska partii, na którą zamierzają głosować.

		CBOS
Czy w swojej decyzji dotyczącej udziału i głosowania w referendum konstytucyjnym kieruje się Pan(i) stanowiskiem partii, na którą zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu czy też nie ma ono dla Pana(i) żadnego znaczenia?		N=476
W bardzo dużym stopniu kieruję się stanowiskiem partii, na którą zamierzam głosować	11%	
W dużym stopniu	14%	
W niewielkim stopniu	17%	
W ogóle nie kieruję się w tej sprawie stanowiskiem partii, na którą zamierzam głosować	56%	
Trudno powiedzieć	3%	

Stosunkowo najwięcej wyborców skłonnych w dużym stopniu kierować się w czasie referendum wskazaniem swoich partii mają AWS i SLD. W średnim stopniu stanowiska partii będą brać pod uwagę wyborcy UW.

Ponad połowa ankietowanych uznała, że lepiej byłoby, gdyby konstytucja została przez społeczeństwo przyjęta w referendum. O tym, że lepiej byłoby, gdyby została odrzucona, przekonany jest mniej niż co piąty respondent.

		CBOS
Czy, ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) zdaniem, lepiej by było, żeby ta konstytucja została przez społeczeństwo w referendum przyjęta czy też odrzucona?		
Lepiej by było, żeby została przyjęta	52%	
Lepiej by było, żeby została odrzucona	18%	
Trudno powiedzieć	30%	

Uchwalenia konstytucji najczęściej chcieliby badani z wyższym wykształceniem, dobrze zarabiający i zadowoleni z własnych warunków materialnych, pracownicy umysłowi niższego szczebla i prywatni przedsiębiorcy. O tym, że lepiej byłoby, gdyby konstytucja

została odrzucona nieco częściej niż pozostali przekonani są respondenci z wykształceniem zasadniczym zawodowym, w wieku 55-64 lata, a w grupach społeczno-zawodowych - rolnicy. Jednak najsilniej na poglądy w tej sprawie wpływają poglądy polityczne oraz częstość praktyk religijnych.

Tabela 4 w procentach

Udział w praktykach religijnych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) zdaniem, lepiej by było, żeby ta konstytucja została przez społeczeństwo w referendum przyjęta czy też odrzucona?		
	Lepiej by było, żeby została przyjęta	Lepiej by było, żeby została odrzucona	Trudno powiedzieć
Kilka razy w tygodniu	13	47	40
Raz w tygodniu	47	22	32
Kilka razy w miesiącu	54	14	32
Kilka razy w roku	67	8	25
W ogóle nie uczestniczy	69	7	24

Wśród osób deklarujących poglądy lewicowe zdecydowana większość wolałoby, żeby konstytucja została przyjęta. Wśród badanych identyfikujących się z prawicą dwie piąte sądzą, że stałoby się lepiej, gdyby została odrzucona.

Tabela 5 w procentach

Deklarowane poglądy polityczne	Czy ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) zdaniem, lepiej by było, żeby ta konstytucja została przez społeczeństwo w referendum przyjęta czy też odrzucona?		
	Lepiej by było, żeby została przyjęta	Lepiej by było, żeby została odrzucona	Trudno powiedzieć
Lewica	82	6	12
Centrum	59	12	29
Prawica	33	40	27
Trudno powiedzieć	35	11	54

O tym, że najlepszym rozwiązaniem byłoby przyjęcie konstytucji, są przekonani niemal wszyscy zwolennicy SLD oraz ponad trzy czwarte sympatyków UW i UP. Więcej wątpliwości mają wyborcy PSL i KPEiR, choć w większości również zgadzają się z tą opinią. Najwięcej osób uważających, że lepiej by było, gdyby konstytucja przyjęta przez Zgromadzenie Narodowe została odrzucona, jest wśród zwolenników AWS i ROP. Warto jednakże zauważyć, że nawet w elektoratach partii nawołujących do odrzucenia konstytucji jest spora grupa osób (ponad jedna trzecia w ROP i jedna piąta w AWS) sądzących, że lepiej by było, gdyby konstytucja została przyjęta w referendum.

Tabela 6

w procentach

Elektoraty	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Pana(i) zdaniem, lepiej by było, żeby ta konstytucja została przez społeczeństwo w referendum przyjęta czy też odrzucona?		
	Lepiej by było, żeby została przyjęta	Lepiej by było, żeby została odrzucona	Trudno powiedzieć
SLD	93	0	7
UW	78	7	15
UP	78	8	14
PSL	60	8	32
KPEiR	57	14	29
ROP	35	49	16
AWS	20	61	19
Niezdecydowani	41	13	47